

จีนกับการเปลี่ยนแปลงภูมิรัฐศาสตร์ ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

พิทยา สุวคันธ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.

วิทยาลัยสหวิทยาการ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

E-mail: pittaya.lin@gmail.com

บทคัดย่อ

การเปลี่ยนแปลงของจีนในศตวรรษที่ 21 ที่กำลังก้าวขึ้นมาเป็นประเทศมหาอำนาจทางการเมืองและเศรษฐกิจของโลก จีนยุคใหม่เริ่มตั้งแต่ยุคเหมาเจ๋อตง ที่ได้รวบรวมแผ่นดินจีนเป็นปึกแผ่น และจีนได้มีการพัฒนาอย่างรอบด้านจากการเปิดประเทศ เมื่อ ค.ศ. 1978 ตลอดเวลากว่าสี่ทศวรรษที่ผ่านมา จีนมีความก้าวหน้าทั้งทางด้านการทหาร เศรษฐกิจ วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีที่สามารถก้าวขึ้นมาเทียบชั้นกับประเทศมหาอำนาจตะวันตก ขณะเดียวกันจีนยังขยายบทบาทมาสู่ภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้เริ่มที่จะมีการปรับตัวครั้งใหญ่ของการรวมกลุ่มเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community: AEC) ซึ่งได้ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงภูมิรัฐศาสตร์ของเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เพื่อการถ่วงดุลอำนาจระหว่างโลกตะวันตก (สหรัฐอเมริกา) และโลกตะวันออก (จีน) ขณะเดียวกันจีนได้ขยายบทบาทและอิทธิพลในภูมิภาคที่มีการพึ่งพาอาศัยกันอย่างซับซ้อนของการเปลี่ยนแปลงภูมิรัฐศาสตร์เพื่อการแสวงหาอำนาจผลประโยชน์ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

คำสำคัญ: จีน ภูมิรัฐศาสตร์ ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน อำนาจอ่อน

China and the Change of Geopolitics in Southeast Asia*

Pittaya Suvakunta

Ph.D., Assistant Professor,

College of Interdisciplinary Studies, Thammasat University

E-mail: pittaya.lin@gmail.com

Abstract

The Changes of China in the 21st century is emerging as political and economic powers of the world. China's new era of Mao Zedong, China has put together a unified land. And China has developed around the turn of the countries in 1978 and more than four decades ago. China has progressed through the military, economic, science and technology. Rise compared with the Western powers. Meanwhile, China is also expanding into the Southeast Asia region. And countries in Southeast Asia began to settle down in a big way of integration into the ASEAN Economic Community (AEC), which can affect the geopolitics of the region in maintaining the balance of power between the Western World (United States) and Eastern World (China), China has expanded the role and influence in the region with a complex interdependence of the transition to the pursuit of geopolitical interests in the region of Southeast Asia.

* บทความวิจัยชิ้นนี้เป็นส่วนหนึ่งของงานวิจัยเรื่อง การทะยานขึ้นของจีนในอาเซียน และผลกระทบต่อภูมิรัฐศาสตร์และภูมิเศรษฐศาสตร์ ได้รับทุนสนับสนุนจากกองทุน วิจัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ 2556

Keywords: China, Geopolitics, ASEAN Economic Community, Soft Power

1. บทนำ

การขยายอำนาจทางการเมืองที่ว่าด้วยนโยบายการต่างประเทศของจีนในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (หรืออาเซียน) ซึ่งได้แสดงให้เห็นถึงการขยายบทบาทและอิทธิพลที่เพิ่มมากขึ้น นับตั้งแต่ทศวรรษ 1990 ที่มีความหลากหลายและมีหลายแนวทาง เช่น การให้ความช่วยเหลือ การเผยแพร่วัฒนธรรม การต่างประเทศ การค้าและการลงทุน ซึ่งถือเป็นประเด็นที่มีความท้าทายใหม่ต่อนโยบายการทูตสาธารณะของจีน (Chinese Public Diplomacy) ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Ian Hall and Frank Smith, 2013 p. 1-18) การดำเนินนโยบายทางการเมืองของจีน ซึ่งมีการมุ่งที่จะลดความขัดแย้งในหลายๆ ด้าน การเน้นการทำงานร่วมกับประเทศต่างๆ มากขึ้น รวมทั้งกับองค์กรระหว่างประเทศที่มีอยู่ในภูมิภาคอาเซียน การให้ความสำคัญ กับการระงับข้อพิพาทเรื่องอาณาเขตดินแดน การลดความกังวลทั้งทางด้านการจัดวางกองกำลังทหาร และการเป็นภัยคุกคามทางเศรษฐกิจ ขณะเดียวกันจีนยังได้พยายามมุ่งการดำเนินนโยบายการต่างประเทศ เพื่อให้ได้รับการยอมรับจากหลายประเทศในภูมิภาคอาเซียน

ขณะเดียวกันการขยายอำนาจและอิทธิพลของจีนในอาเซียน ซึ่งเป็นผลสืบเนื่องมาจากบทบาทและการขยายอำนาจของสหรัฐอเมริกา เริ่มที่จะลดอิทธิพลลงในภูมิภาคอาเซียน ตลอดจนความร่วมมือภายใต้กรอบจีนกับอาเซียนที่มีการขยายความสัมพันธ์ทางด้านเศรษฐกิจของจีนกับอาเซียน ตั้งแต่ทศวรรษ 1990 แม้ว่าจีนจะทำการค้าเกินดุลกับ ประเทศต่างๆ ทั่วโลก แต่กลับพบว่าจีนได้เสียดุลการค้าให้กับอาเซียน รวมทั้งจีนสนับสนุนการค้ากับภูมิภาคอาเซียนผ่านข้อตกลงการค้าเสรี (Free Trade Agreements: FTAs) ได้เร็วกว่าสหรัฐอเมริกา ซึ่งส่งผลให้มีความสำคัญทางการค้าของสหรัฐอเมริกากับอาเซียนลดความสำคัญลง แต่ขณะเดียวกันสหรัฐอเมริกายังเป็นแหล่งการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ (Foreign Direct Investment: FDI) ที่มีความสำคัญ ต่อภูมิภาคอาเซียน

ทั้งนี้ อิทธิพลของจีนในอาเซียนที่เพิ่มขึ้นนั้น ได้มีมุมมองที่หลากหลาย ที่ว่าเป็นเพราะการดำเนินนโยบายการทูตสาธารณะ (Public Diplomacy)

หรือการขยายอำนาจ “Soft Power” (Joshua Kurlantzick, 2007 and Thomas Lum, Wayne M. Morrison, and Bruce Vaughn, 2008 pp.1-24) ซึ่งมีตั้งแต่การให้ความช่วยเหลือด้านการต่างประเทศ การเผยแพร่ภาษาและวัฒนธรรม การค้าและการลงทุน ขณะเดียวกันจีนยังเป็นตลาดขนาดใหญ่ที่มีประชากร 1,300 ล้านคน จีนยังได้พยายามสะท้อนภาพของ “ประเทศที่มีความเมตตา” ผ่าน นโยบายต่างประเทศที่เข้ามามีส่วนร่วมกับหลายประเทศในภูมิภาค ทั้งให้ความช่วยเหลือด้านต่างประเทศ และการเข้าไปมีส่วนร่วมในข้อตกลงทางเศรษฐกิจเพื่อเอื้อประโยชน์ต่อประเทศในอาเซียนมากขึ้น จนนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงภูมิรัฐศาสตร์ของความสัมพันธ์กับอาเซียน ทั้งนี้ในบทความวิจัยชิ้นนี้ได้กล่าวถึง 5 ประเด็น กล่าวคือ (1) บทนำ (2) พัฒนาการการเปลี่ยนแปลงภูมิรัฐศาสตร์ของจีนในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (3) นโยบายเชิงยุทธศาสตร์ของจีนต่ออาเซียน (4) จีนกับการเปลี่ยนแปลงภูมิรัฐศาสตร์ในอาเซียน (5) ทิศทางภูมิรัฐศาสตร์จีน-อาเซียน และ (6) บทส่งท้าย

2. พัฒนาการการเปลี่ยนแปลงภูมิรัฐศาสตร์ของจีนในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

ความเปลี่ยนแปลงทางภูมิรัฐศาสตร์ของเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ซึ่งเป็นสิ่งหนึ่งที่เห็นได้อย่างเด่นชัดนับตั้งแต่การยุติของสงครามเย็น (Cold War) ทั้งนี้แต่เดิมอาเซียนเป็นภูมิภาคของการแบ่งค่ายการเมือง (Political Bloc) มีสองค่ายหลักระหว่างค่ายโลกตะวันตกและค่ายโลกตะวันออก นับตั้งแต่เปลี่ยนแปลงการปกครองของจีน เมื่อ ค.ศ. 1949 และสงครามเกาหลีเหนือ เมื่อ ค.ศ. 1950 มาจนถึงการพ่ายแพ้ของฝรั่งเศสที่เวียดนามฟู เมื่อ ค.ศ. 1954 ซึ่งได้นำไปสู่การรวมตัวของประเทศทั้งในและนอกภูมิภาคอาเซียน มีการจัดตั้งระบบการป้องกันร่วม (Collective Defense) ที่นำโดยสหรัฐอเมริกาที่รู้จักกันในชื่อของ “องค์การสนธิสัญญาป้องกันเอเชียตะวันออกเฉียงใต้” (Southeast Asia Treaty Organization: SEATO) ต่อมาได้นำไปสู่สงครามเวียดนามอีกครั้งหนึ่ง และหลังจากความพ่ายแพ้ของสหรัฐอเมริกาในเวียดนาม ถือเป็นการตอกย้ำ

การแบ่งค่ายอย่างชัดเจนในทางภูมิรัฐศาสตร์ (Geopolitics) (Michael Evans, 2011, pp. 85-113) จึงได้กลายเป็นปรากฏการณ์ของการแบ่งเป็นค่ายทางการเมืองระหว่างกลุ่มประเทศนิยมตะวันตก (หรือ กลุ่มประเทศอาเซียนเก่า 6 ประเทศ มี ไทย มาเลเซีย สิงคโปร์ ฟิลิปปินส์ อินโดนีเซีย และบรูไน) และกลุ่มประเทศที่นิยมรัสเซียและจีนที่มีระบอบการปกครองแบบสังคมนิยม (กลุ่มอินโดจีน หรือ กลุ่มอาเซียนใหม่ มี สปป.ลาว เวียดนาม กัมพูชา และเมียนมา) ซึ่งอยู่ในกลุ่มประเทศอนุภูมิภาคกลุ่มแม่น้ำโขง (The Greater Mekong Sub-region: GMS)

ปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในภูมิภาคอาเซียนได้มีการทำนายทายทักไว้ในลักษณะของการล้มตามกันของทฤษฎีโดมิโน (Domino Theory) อันเป็นคำอธิบายถึงการเปลี่ยนภูมิรัฐศาสตร์ของภูมิภาคอาเซียนในมุมมองของสหรัฐอเมริกา เรื่องราวของการต่อสู้ทางการเมืองในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ได้กลายเป็นปัจจัยกระตุ้น หรือเป็นตัวเร่งทางการเมืองบทบาทของสหรัฐอเมริกา โดยเฉพาะหลังจากการก่อตั้งองค์การสนธิสัญญาป้องกันภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (SEATO) (Ralf Emmers, 2005, pp. 4-5) พร้อมกับการถอนตัวของฝรั่งเศสออกจากเวียดนาม และตามมาด้วยการเข้าสู่สงครามเวียดนามอย่างเต็มตัวหลังจากวิกฤตการณ์อ่าวตังเกี๋ย (Gulf of Tonkin) การขยายบทบาทของสหรัฐอเมริกาในภูมิภาคได้กลายเป็นปัจจัยกระตุ้นต่อจีนและสหภาพโซเวียตได้เข้ามามีบทบาทในภูมิภาคพร้อมกับจีนเองมีบทบาททางการเมืองในภูมิภาคอยู่แล้ว ผลก็คือภูมิภาคของอาเซียนได้กลายเป็น “สนามทางยุทธศาสตร์” ระหว่างประเทศมหาอำนาจโลก (จีน สหรัฐอเมริกา และสหภาพโซเวียต) สิ่งที่เกิดขึ้นในมิติของภูมิรัฐศาสตร์ทั้งทางการเมืองและความมั่นคงในภูมิภาคอาเซียน ซึ่งในช่วงหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 พร้อมกับการได้รับเอกราชของบรรดาประเทศอาณานิคมในภูมิภาคอาเซียนที่มีเอกภาพและมีสันติภาพอย่างไม่เคยมีมาก่อน แม้จะมีปัญหาความขัดแย้งภายในของแต่ละประเทศ และยังมี ความเปลี่ยนแปลงทางภูมิรัฐศาสตร์ใหม่อีกครั้งหนึ่งเมื่อติมอร์ตะวันออกได้รับ

เอกราชเป็นประเทศใหม่ในภูมิภาคอาเซียน เมื่อ ค.ศ. 2002

ทั้งนี้ ในช่วงทศวรรษ 1990 จีนได้เข้ามามีบทบาทในอาเซียนมีการขยายความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดกับประเทศต่างๆในรูปแบบต่างๆ มากมาย จีนเข้าไปมีส่วนร่วมในกลไกของอาเซียน เช่น การประชุมประจำปีและเวทีด้านความมั่นคง (ASEAN Regional Forum: ARF) และ กระบวนการ “อาเซียน+3” (จีน ญี่ปุ่น และเกาหลีใต้) เมื่อ ค.ศ.1997 และเมื่อ ค.ศ. 2002 มีการจัดทำข้อตกลงการค้าเสรีจีน-อาเซียน (China-ASEAN Free Trade Agreement) และใน ค.ศ. 2003 จีนและอาเซียนได้ลงนามปฏิญญาร่วมว่าด้วยการเป็นหุ้นส่วนทางยุทธศาสตร์เพื่อสันติภาพและความรุ่งเรืองมั่งคั่ง (China-ASEAN Joint Declaration of a Strategic Partnership for Peace and Prosperity) และจีนได้เข้าร่วมในสนธิสัญญาไมตรีและความร่วมมือในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (ASEAN Treaty of Amity and Cooperation: TAC) จีนนับเป็นประเทศที่มีใช้สมาชิกอาเซียนประเทศแรกที่เข้าร่วมในสนธิสัญญานี้

จากนั้น จีนและอาเซียนได้ลงนามในบันทึกความเข้าใจว่าด้วยความร่วมมือในประเด็นความมั่นคงในรูปแบบใหม่ (Memorandum of Understanding on Cooperation in the Field of Non-Traditional Security Issues) การเข้ามามีความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดกับประเทศในภูมิภาคอาเซียน ซึ่งได้สะท้อนความเปลี่ยนแปลงทั้งในส่วนของจีนและอาเซียน ขณะเดียวกันจีนได้แสดงบทบาทอย่างสร้างสรรค์และการสร้างความมั่นใจต่อประเทศในอาเซียนที่ว่าจีนยุคใหม่ที่กำลังเติบโตเข้มแข็งนั้นจะมุ่งสร้างเสถียรภาพเพื่อประโยชน์ด้านการพัฒนาเศรษฐกิจมากกว่าจะเผชิญหน้าท้าทายหรือเป็นภัยคุกคาม นอกจากนี้จีนที่กำลังเติบโตกำลังเป็นโอกาสทางเศรษฐกิจ คือ จีนที่ได้กลับมาเป็นประเทศมหาอำนาจที่ยิ่งใหญ่จะมุ่งไปทีนโยบาย “Soft Power” มากกว่าจะใช้อาวุธทางอุดมการณ์หรือการทหารเพื่อเป้าหมายทางนโยบายของตน (Joseph S. Nye, 2005 and Jean A. Garrison, 2005, pp. 25-30) แม้ว่าจะมีความระแวงสงสัยเกี่ยวกับบทบาทและท่าทีของจีน แต่ก็ไม่น่าจะเป็นความหวงกลัวมากนักของประเทศใน

ภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

ทั้งนี้ หลังสงครามเย็นสิ้นสุดลง เมื่อ ค.ศ. 1992 ผนวกกับนโยบายของไทยในการเปลี่ยนสนามรบเป็นสนามการค้า โครงสร้างระบบโลก (World System) ทั้งด้านการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม ได้มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและรุนแรง ระเบียบโลกเก่าในยุคสงครามเย็นของการเผชิญหน้าของอุดมการณ์เสรีนิยมประชาธิปไตยกับสังคมนิยมคอมมิวนิสต์ได้เปลี่ยนแปลงไป และอุดมการณ์ในหลายประเทศกำลังถูกทดแทนด้วยระบบโลกใหม่ของการเปิดเสรีภายใต้การเปลี่ยนแปลงที่มีสหรัฐอเมริกาเป็นผู้นำที่มีการปรับตัวทางด้านนโยบายอย่างไม่เคยมีมาก่อน ขณะเดียวกันสหรัฐอเมริกาก็ต้องเผชิญกับการท้าทายของประเทศเกิดใหม่ที่ทรงพลานุภาพของกลุ่ม BRICS (คือ บราซิล รัสเซีย อินเดีย จีน และแอฟริกาใต้) สหรัฐอเมริกายังต้องเผชิญกับการถ่วงดุลอำนาจทางการเมืองกับประเทศที่มีอยู่ทั่วทุกภูมิภาคในโลก มีตัวแสดงใหม่ (Actors) ในเวทีการเมืองระหว่างประเทศจึงมิได้ถูกจำกัดด้วยประเทศมหาอำนาจโลกอย่างในอดีต แต่มีตัวแสดงใหม่ที่ก้าวขึ้นมาท้าทายเพิ่มมากขึ้นในภูมิภาคอาเซียน เช่น กลุ่มทางเศรษฐกิจ บริษัทข้ามชาติ องค์กรพัฒนาเอกชน ตลอดจนกลุ่มก่อการร้ายต่าง ๆ ซึ่งล้วนแต่มีบทบาทที่จะเป็นตัวกำหนดชะตากรรมของเศรษฐกิจการเมืองโลก

จีนเป็นประเทศหนึ่งที่อยู่ภายใต้บริบทแห่งการเปลี่ยนแปลงภูมิรัฐศาสตร์ (Geopolitics) การปรับเปลี่ยนนโยบายการดำเนินความสัมพันธ์กับประเทศในภูมิภาคอาเซียน ซึ่งประกอบด้วยสมาชิก 10 ประเทศ (ไทย มาเลเซีย อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ บรูไน เมียนมา สปป.ลาว เวียดนาม และกัมพูชา) มีการรวมตัวจากเขตการค้าเสรีอาเซียน (ASEAN Free Trade Area: AFTA) เมื่อ 1992 ไปสู่การเป็นตลาดร่วมหรือที่เรียกว่าประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economics Community: AEC) เมื่อ 2015 ซึ่งมีนัยถึงสินค้า การบริการ เงินทุน และแรงงานจะมีการเคลื่อนย้ายโดยเสรีในภูมิภาคอาเซียน ดังนั้นการดำเนินนโยบายต่างประเทศของจีนในอาเซียน ได้มุ่งเน้นด้านเศรษฐกิจมากกว่า

การทหารหรือการเมืองผ่านการกระทำของตัวแสดง (Actors) ของจีน (รัฐบาลพรรค ประชาชน และบริษัทข้ามชาติจีน) จากบทบาทการเป็นผู้ให้ การช่วยเหลือ การชักจูง หรือการโน้มน้าว และแสดงให้เห็นถึงค่านิยมหรือต้นแบบแห่งการพัฒนาเศรษฐกิจของจีนที่สามารถก้าวขึ้นมามีบทบาทในเวทีโลก

การทะยานขึ้นทางเศรษฐกิจของจีนได้ทำให้จีนมีแนวนโยบายเชิงยุทธศาสตร์ เช่น การทูตสาธารณะ (Public Diplomacy) และ การทูตการเป็นเพื่อนบ้านที่ดี (Good Neighbor Diplomacy) หรือ มีความเกี่ยวข้องกับการทูตเศรษฐกิจ (Economic Diplomacy) (Aileen S.P. Baviera 1999, pp.1-37) ซึ่งถือเป็นการขยายอำนาจ Soft Power ในด้านการแสวงหาตลาดและการแสวงหาทรัพยากร ที่อยู่บนพื้นฐานของข้อตกลงการค้าเสรี ที่มุ่งสู่เป้าหมายหุ้นส่วนแบบ “Win-Win” เช่นความร่วมมือในข้อตกลงการค้าเสรี จีน-อาเซียน (China-ASEAN Free Trade Area: CAFTA) การพัฒนาระบบทุนนิยมโดยรัฐของจีน (State Capitalism) ที่มีความคล่องตัว และที่ประสบความสำเร็จอย่างมากในการขยายพื้นที่จากมณฑลยูนนานและกวางสีที่มีอาณาเขตติดต่อกับภาคพื้นทวีปในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Mainland of Southeast Asia) ความสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับรัฐ ประชาชนกับประชาชน และบริษัทข้ามชาติจีนได้ส่งผลให้เกิดกิจกรรมทางการค้า การลงทุน และการท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น และการอาศัยทุนข้ามชาติขนาดใหญ่ของจีนในการแสวงหาทรัพยากร และตลาดในภูมิภาคอาเซียน ซึ่งได้ก่อให้เกิดประโยชน์ในการเชื่อมโยงและสอดคล้องกับนโยบายการก้าวออกไปสู่ต่างประเทศ (Go Out Policy) ของจีน ที่ลงตัวและสอดคล้องกับการขยายตัวทางเศรษฐกิจของภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Pittaya Suvakunta, 2007, pp. 116-145)

นโยบายการต่างประเทศของจีนต่ออาเซียน มีลักษณะเด่นทั้งใน “เชิงรุก” และ “ยึดหยุ่น” การทูตของจีนไม่ได้ตอบสนองกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับสิ่งแวดล้อมภายนอกเท่านั้น แต่มีความมุ่งมั่นในการปรับเปลี่ยนให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในสิ่งแวดล้อมภายในของจีนเช่นกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสภาพแวดล้อมระหว่าง

ประเทศ ดังจะเห็นการที่จีนมีบทบาทนำในการก่อตั้ง Boao Forum เมื่อ ค.ศ. 2001 พร้อมกับการเป็นผู้นำในการปรับเปลี่ยนการประชุม 5 ประเทศ ที่เซี่ยงไฮ้ (Shanghai Five) ให้กลายเป็นองค์การความร่วมมือเซี่ยงไฮ้ (Shanghai Cooperation Organization: SCO) เมื่อ ค.ศ. 2001 จีนยังทำหน้าที่เป็นตัวกลางให้เกิดการประชุม Six Party Talks (จีน เกาหลีเหนือ เกาหลีใต้ ญี่ปุ่น สหรัฐอเมริกา และรัสเซีย) เพื่อถกกันในประเด็นของซีปนาอาวุธนิวเคลียร์ของ เกาหลีเหนือ เมื่อ ค.ศ. 2003 และเป็นเจ้าภาพในการประชุมครั้งต่อๆมา มีการผลักดันผ่านการประชุมทั้งระดับทวิภาคีและพหุภาคี ซึ่งทำให้การดำเนินการทางทหารของจีนมีลักษณะที่เป็นยุทธศาสตร์ที่สามารถปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรมมากขึ้น

จีนได้เข้ามามีบทบาทและมีปฏิสัมพันธ์ในทางการทูตแบบพหุภาคี (Multilateral Diplomacy) คือ การดำเนินนโยบายทางการทูตของจีน (Chinese Diplomacy) การสร้างความมั่งคั่งควบคู่ความมั่นคงผ่านการดำเนินนโยบาย Soft Power จีนเริ่มแผ่ขยายอิทธิพลไปยังภูมิภาคต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นเอเชีย แอฟริกา และลาตินอเมริกา ในรูปแบบของความสัมพันธ์ทางการทูต การเมือง และเศรษฐกิจ ที่ผูกติดอยู่กับการให้ความช่วยเหลือทางการเงิน ทั้งในรูปของเงินให้เปล่าและเงินกู้ในโครงการก่อสร้างโครงสร้างพื้นฐานขนาดใหญ่ รวมถึงในรูปแบบของข้อตกลง การร่วมลงทุน หรือการเข้าควบรวมธุรกิจ เช่น การพลังงาน เกษตรและอาหาร แหล่งทรัพยากรธรรมชาติ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง สินแร่หายาก (Rare Earth) อย่างลิเทียม ซึ่งเป็นวัตถุดิบในอุตสาหกรรมเชิงยุทธศาสตร์และการทหาร

และในช่วงเกิดวิกฤตเศรษฐกิจโลก เมื่อ ค.ศ. 2008 จีนได้ปล่อยกู้เงินจำนวนหลายพันล้านเหรียญสหรัฐอเมริกาให้กับผู้ผลิตน้ำมันที่กำลังได้รับความเดือดร้อนจากระดับราคาน้ำมันที่ตกต่ำลงอย่างมาก เพื่อแลกกับการเข้าถึงแหล่งพลังงาน ในภาวะปกติจีนได้ปล่อยกู้ในแบบดังกล่าวมานานพอสมควรแล้ว ภายใต้ยุทธศาสตร์ที่รู้จักกันดีว่าเป็นเงินให้กู้ยืมสำหรับน้ำมัน (Loans for Oil Deals)

(John Lee, 2012, pp. 75-92) แต่จังหวะที่เกิดวิกฤตโลกทำให้ขนาด จำนวน และมูลค่าของเงินให้กู้จากจีนไปยังผู้ผลิตน้ำมันดังกล่าว เมื่อ ค.ศ. 2009 ที่อยู่ในระดับที่สูงผิดปกติ มีนัยสะท้อนให้เห็นถึงยุทธศาสตร์เชิงรุกที่บ่งบอกถึงความมุ่งมั่นในการเข้าถึงแหล่งพลังงานของจีนได้อย่างชัดเจน โดยสำนักงานพลังงานระหว่างประเทศ (International Energy Agency: IEA) มีการวิเคราะห์ไว้ว่า จีนจะเป็นผู้นำเข้าน้ำมันเป็นจำนวนกว่าร้อยละ 75 ของการบริโภคทั้งหมดใน ค.ศ. 2030 จีนจึงต้องพยายามแสวงหาความมั่นคงทางด้านพลังงานในระยะยาวที่ชัดเจน ในขณะที่ธุรกรรมการซื้อขายน้ำมันโดยปกติจะเป็นเพียงระยะสั้นเท่านั้น พฤติกรรมการซื้อน้ำมันของจีนจะเป็นแบบตรงข้าม คือเป็นข้อตกลงระยะยาว ส่วนมากเฉลี่ย 10-20 ปี เช่น จีนทำสัญญาซื้อขายน้ำมันกับรัสเซีย 20 ปี ในการนำส่งน้ำมันจำนวน 300,000 บาร์เรลต่อวัน หรือ สัญญา 10 ปี กับบราซิลในการนำส่งน้ำมันจำนวน 150,000-200,000 บาร์เรลต่อวัน เป็นต้น

นอกจากนี้ จีนยังได้มีการการรุกรับการให้ความช่วยเหลือกับประเทศในภูมิภาคอาเซียน เช่น การให้เงินทุนแบบไม่มีเงื่อนไข การปล่อยสินเชื่อ การร่วมลงทุน และการเข้าควบรวมกิจการ นอกจากจะเป็นเหตุผลทางยุทธศาสตร์ความมั่นคงด้านทรัพยากร (Strategic Resource Security) และมีเหตุผลของการกระจายการลงทุนในตระกูลเงินตราต่างประเทศ (Currency Diversification) ซ่อนอยู่อีกด้วย เพราะจากการที่จีนมีเงินทุนสำรองระหว่างประเทศมากที่สุดในโลก และเกือบทั้งหมดเป็นเงินสกุลเหรียญสหรัฐอเมริกาก็ถืออยู่ในรูปของพันธบัตรรัฐบาลสหรัฐอเมริกา ทำให้จีนต้องเผชิญกับความเสี่ยงในระดับที่สูง จากค่าเงินที่มีแนวโน้มอ่อนตัวลงอย่างต่อเนื่อง ซึ่งได้ทำให้จีนไม่มั่นใจในนโยบายการเงินของรัฐบาลสหรัฐอเมริกามากนัก จีนจึงได้ดำเนินยุทธศาสตร์การออกไปลงทุนที่หลากหลาย (Investment Diversification) ด้วยการเคลื่อนย้ายจากการลงทุนในพันธบัตรรัฐบาลสหรัฐอเมริกาไปสู่การลงทุนเพื่อการเข้าถึงทรัพยากรเชิงยุทธศาสตร์ดังกล่าว จึงเป็นการเคลื่อนไหวทางยุทธศาสตร์ของจีน

ไปสู่ภูมิภาคต่างๆ

นโยบายต่างประเทศของจีนในภูมิภาคอาเซียนมีลักษณะที่แตกต่างไปจากภูมิภาคอื่นไม่น้อย คือมองในเรื่องของยุทธศาสตร์การต่อเชื่อมมากกว่าเรื่องของการเข้าถึงแหล่งวัตถุดิบ และการลงทุนน้ำมันและแก๊สธรรมชาติของจีนในอาเซียน แต่ที่แน่นอนคือพื้นที่แถบนี้มีความสำคัญต่อจีนทั้งทางด้านการขนส่ง (Logistics) ทั้งทางบกและทางน้ำ ในทางน้ำจะเป็นเส้นทางเรือ (Shipping Lane) ที่เชื่อมจีนสู่มหาสมุทรอินเดีย เพื่อไปสู่แอฟริกาและยุโรป ทางออกสู่ทะเลของจีนตอนใต้และตะวันตกอยู่ที่อาเซียน ไม่ว่าจะเป็นเส้นทางลงสู่ทะเลอันดามันผ่านเมียนมา หรือเชื่อมต่อสิงคโปร์ผ่านไทย หรือออกสู่ทะเลจีนใต้ผ่านเวียดนาม และในส่วนทางบกจะใช้เส้นทางสายไหม (Silk Road) จะออกไปสู่เอเชียกลางและยุโรป และเส้นทางจากจีนตอนใต้สู่ประเทศในอนุภูมิภาคกลุ่มแม่น้ำโขง (GMS)

นอกจากนี้ การปรับภารกิจกองทัพอากาศเพื่อปกป้องผลประโยชน์แห่งชาติ (National Interests) ของจีน หลังจากการเปลี่ยนแปลงการปกครองมาเป็นระบอบคอมมิวนิสต์ กองทัพปลดแอกประชาชนจีน (People's Liberation Army: PLA) ได้ตระหนักถึงข้อจำกัดทางการทหาร ทั้งจากประสบการณ์ของตนเองและประสบการณ์จากโลกภายนอก จีนได้รับบทเรียนจากการทำสงครามเพื่อสั่งสอนกองทัพเวียดนามที่ลองเจิง เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดเวียดนามคิดบุกไทย กลายเป็นว่ากองทัพปลดแอกประชาชนจีน (PLA) ถูกทางกองทัพเวียดนามสั่งสอนแทน ตลอดจนได้บทเรียนจากหลายกรณีไม่ว่าจะเป็นสงครามอ่าว (Gulf War) ที่อิรักบุกคูเวต เมื่อ ค.ศ. 1991 สงครามในโครโซว การขับไล่กองทัพโซเวียตออกจากอัฟกานิสถาน ตามมาด้วยสงครามบูกอริก ทำให้จีนตระหนักว่าสงครามในอนาคตเป็นสงครามที่ขับเคลื่อนด้วย “เทคโนโลยี” อย่างแท้จริง โดยพุ่งเป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์หลัก (Main Strategic Direction) ไปที่ไต้หวัน โดยจีนหวังว่าจะมีการรวมไต้หวันให้เป็นหนึ่งเดียวกับจีนในอนาคต และจีนได้วางเป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์ที่สำคัญ (Important Strategic Directions) อยู่ที่ 3 ภูมิภาค คือ (1) ทะเลจีนใต้ (ซึ่งจีนมีกรณีพิพาทกับหลายประเทศ

ในแถบนั้นเกี่ยวกับการอ้างกรรมสิทธิ์เหนือของหมู่เกาะซึ่งมีความอุดมสมบูรณ์ไปด้วยแหล่งน้ำมันและก๊าซธรรมชาติ) (2) เอเชียกลาง และ (3) มหาสมุทรอินเดีย

การปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์และยกระดับศักยภาพกองทัพปลดแอกประชาชนจีน (PLA) ให้สอดคล้องกับพลวัตการเปลี่ยนแปลงของโลก แม้ว่ายังไม่สามารถพัฒนาไปถึงระดับที่สามารถต่อกรกับสหรัฐอเมริกา แต่การพัฒนาของกองทัพ PLA เกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรมและอย่างเป็นขั้นเป็นตอน เมื่อ ค.ศ. 2002 กองทัพ PLA ได้เริ่มออกปฏิบัติการทางการทหารนอกเขตแดนจีนเป็นครั้งแรก และใน ค.ศ. 2008 เป็นครั้งแรกที่กองทัพ PLA ออกปฏิบัติการนอกทวีปเอเชีย โดยการส่งเรือรบเพื่อออกปฏิบัติการต่อต้านกองโจรสลัดข้ามชาติที่โซมาเลีย เป็นต้น ที่น่าจับตามอง คือ เมื่อ ค.ศ. 2004 ประธานาธิบดีหูจิ่นเทาได้ประกาศให้กองทัพ PLA ปรับเปลี่ยนจุดเน้นของภารกิจ จาก “การปกป้องอำนาจอธิปไตยของจีน” (Defense of Sovereignty) ไปสู่ “การเตรียมพร้อมที่จะปกป้องเครือข่ายผลประโยชน์ของจีนในภูมิภาคต่างๆทั่วโลก” (Prepare to Defend Chinese Interest) การปรับทิศทางยุทธศาสตร์ จากการนำเข้ามา (Bring-In) สู่ การก้าวออกไป (Go-Out) ทั้งนี้ยุทธศาสตร์การพัฒนาของจีนไม่ว่าจะเป็นมิติทางเศรษฐกิจ การเมือง การทหาร และวัฒนธรรม ออกมาในทิศทางเดียวกัน คือ เริ่มจากยุทธศาสตร์การนำเข้ามาไปสู่ยุทธศาสตร์การก้าวออกไป จากยุทธศาสตร์การตั้งรับ (Defensive) ไปสู่ยุทธศาสตร์เชิงรุก (Offensive) อย่างเห็นได้ชัดในศตวรรษที่ 21

เมื่อจีนดำเนินตามยุทธศาสตร์การก้าวออกไปสู่ต่างประเทศ (Go-Out Strategy) จีนมีการปรับยุทธศาสตร์อีกครั้งที่เน้นการบูรณาการในระดับโลก (Global Integration) เป็นยุทธศาสตร์ที่ใช้พลังของเครือข่ายต่างๆ ที่ได้พัฒนาขึ้นครอบคลุมภูมิภาคต่างๆเชื่อมกันเป็นหนึ่งเดียว โดยมีเครือข่ายชาวจีนโพ้นทะเลที่มีอยู่มากมายในแต่ละภูมิภาคเป็นตัวสนับสนุน นโยบายและยุทธศาสตร์ว่าด้วยการต่างประเทศ และการทหาร ที่มีลักษณะเหมือนกับนโยบายและ

ยุทธศาสตร์ของสหรัฐอเมริกา เพียงแต่อยู่ในบริบทและเงื่อนไขที่แตกต่างกันออกไป รูปแบบความสัมพันธ์ระหว่างจีนกับสหรัฐอเมริกา ความสัมพันธ์ระหว่างสหรัฐอเมริกากับจีนในหลายมิติ ไม่ว่าจะเป็นมิติทางการเมือง เศรษฐกิจ การทหาร เป็นความสัมพันธ์เป็นทั้งหุ้นส่วน (Partner) คู่แข่ง (Competitor) ต่อกัน เป็นรูปแบบความสัมพันธ์ทั้งการแข่งขัน (Competition) และความร่วมมือ (Cooperation) ด้วยตัวแปรต่างวาระ รูปแบบความสัมพันธ์ดังกล่าว จึงเป็นการผสมผสานเกมสผลรวมไม่เป็นศูนย์ (Non-Zero Sum Game) กับเกมสผลรวมเป็นบวก (Positive Sum Game) เข้าด้วยกัน

การทะยานขึ้นของจีน (Rising China) จึงเป็นคำถามที่เกิดขึ้นควบคู่กับภัยคุกคามจากจีน (China Threat) ดังจะเห็นได้จากการกล่าวถึงปัจจัยจีน (China Factor) (Rommel C. Banlaoi, 2003, pp. 98-107) ที่ครอบคลุมหลายมิติทั้งทางด้านภูมิรัฐศาสตร์ ภูมิเศรษฐศาสตร์ และภูมิสังคมและวัฒนธรรม ซึ่งมีทั้งส่วนที่เป็นโอกาสและภัยคุกคาม เพราะปัจจัยจีนจะครอบคลุมทั้งประเด็นเรื่องความมั่นคงที่ยังข้องแวะกับเกาหลีเหนือ อิหร่าน อัฟกานิสถาน ปากีสถาน ไปจนถึงเรื่องวิกฤตเศรษฐกิจโลก หนี้ของสหรัฐอเมริกา การเกิดขึ้นของคนชั้นกลางระดับโลกรุ่นใหม่ (New Global Middle Class) การขึ้นลงอย่างรวดเร็วของราคาสินค้า (Commodity Prices) รวมถึงผลกระทบจากภาวะโลกร้อน (Global Warming) ในขณะที่จีนมองโลกในลักษณะที่ว่า จีนมีบทบาทในการเชื่อมโยงโลกตะวันออกกับโลกตะวันตกเข้าด้วยกันและการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างจีนกับภูมิภาคต่างๆ ทั่วโลก

3. นโยบายเชิงยุทธศาสตร์ของจีนต่ออาเซียน

นโยบายเชิงยุทธศาสตร์ของจีนต่ออาเซียนในอดีตมีการสนับสนุนการเคลื่อนไหวอุดมการณ์คอมมิวนิสต์ หรือมีการเรียกว่าภัยคอมมิวนิสต์ (Communist Threat) ในช่วงทศวรรษ 1960-1970 และการตอบโต้ทางทหารต่อการบุกรุกของเวียดนามในกัมพูชา (War Threat) เมื่อ ค.ศ. 1979

การอ้างสิทธิในหมู่เกาะที่มีการพิพาทกันในทะเลจีนใต้ เมื่อ ค.ศ. 1990 ที่ได้สร้างความตึงเครียดแก่ประเทศเพื่อนบ้านในภูมิภาค ซึ่งเป็นที่มาเหตุผลหนึ่งของภัยคุกคามจากจีน (China Threat) แต่เมื่อวิกฤตการณ์ของเอเชีย ค.ศ. 1997 ส่งผลให้จีนสามารถรุกคืบใหม่ในการดำเนินนโยบายทางเศรษฐกิจ จีนได้เน้นที่ผลประโยชน์ต่างตอบแทนซึ่งกันและกันมากขึ้นหรือการใช้ “Soft Power” มากกว่า “Hard Power” หรือการคุกคามต่อความสัมพันธ์กับประเทศในภูมิภาค จีนได้รับการยอมรับจากภูมิภาคเมื่อจีนช่วยรักษาสถานะทางเศรษฐกิจของภูมิภาค โดยการไม่ลดค่าเงินหยวนในช่วงวิกฤตเศรษฐกิจ และการแสดงบทบาทถึงขั้นน่าจะกลายเป็นศูนย์กลางของจีนได้เปลี่ยนท่าทีโดยมุ่งไปยัง Soft Power ที่มุ่งเน้นผลประโยชน์แบบตายตัวให้น้อยลงและมีการเปลี่ยนแปลงเป้าหมายได้ และเงินหยวนของจีนกำลังเป็นสกุลเงินที่ได้รับความนิยมในการทำการค้าอีกสกุลหนึ่งของการค้าและการลงทุนนอกแผ่นดินจีน ซึ่งภาคพื้นทวีปในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ของกลุ่มประเทศ CLMV (กัมพูชา ลาว พม่า เวียดนาม) รวมทั้งไทย ซึ่งถือว่าเป็นภูมิภาคที่น่าจับตามองเป็นเพราะตลาดเกิดใหม่ที่กำลังเติบโตอย่างรวดเร็วภายใต้บริบทของการก้าวสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) เมื่อ ค.ศ. 2015

ภายใต้บริบทของภูมิรัฐศาสตร์ (Geopolitics) แม้สงครามตามแบบจะค่อยเลือนหายไปและมีการเปลี่ยนแปลงวิธีการทว่าเป้าหมายของสงครามกลับยังคงเดิม นั่นคือการแย่งชิงความได้เปรียบทางเศรษฐกิจ ทรัพยากร และการทหาร ทั้งนี้ “ทฤษฎีใจโลก” (Heartland Theory) กับ “ทฤษฎีขอบโลก” (Rim-land Theory) ที่กำหนดให้ดินแดน “ยูเรเชีย” หรือเกือบทั้งหมดของยุโรปกับเอเชียตอนบนเป็นพื้นที่ “ใจโลก” ที่อุดมไปด้วยทรัพยากรธรรมชาติ เมื่อมหาอำนาจต้องการสู้รบเพื่อยึดใจโลก ก็ต้องใช้พื้นที่ขอบโลกเป็นทางผ่าน ซึ่งเป็นคำตอบว่าทำไมสหรัฐอเมริกาถึงต้องมาที่ไทยและจะใช้ไทยเป็นทางผ่านเข้าไป ขณะเดียวกันก็ใช้เป็นพื้นที่สกัดประเทศในใจโลกก็คือจีนเพื่อไม่ให้ออกไปไหนได้ ขณะที่จีนก็เข้าใจยุทธศาสตร์ตรงนี้ดีจึงต้องมาที่ไทยเหมือนกัน เพื่อใช้

ไทยในการสกัดกั้นยุทธศาสตร์ปิดล้อมเงินของสหรัฐอเมริกา ต่อมาได้มีการปรับยุทธวิธีใช้การเมืองเป็นเครื่องมือ คือใช้ระบอบประชาธิปไตยต่อสู้กับสังคมนิยมคอมมิวนิสต์ จึงสังเกตได้ว่าพื้นที่ “ใจโลก” ส่วนใหญ่ปกครองด้วยระบอบสังคมนิยม ไทยจึงอยู่ระหว่างเขาควายจะขยับไปทางไหนก็ได้ และต้องไม่เอียงไปทางฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง เหมือนกับที่ผ่านมาเอียงข้างสหรัฐอเมริกาเกินไป การที่ไทยจะไม่เข้าข้างฝ่ายใดก็จะทำให้ไม่เสียหายและเป็นฝ่ายได้จากทั้งสองฝั่ง อาจจะเรียกว่านโยบายเหยียบเรือสองแคมหรือนโยบายไถ่ลู่ลม ซึ่งไทยใช้จนประสบความสำเร็จมาแล้วในอดีต

การดำเนินนโยบายยุทธศาสตร์การก้าวออกไปสู่ต่างประเทศของจีน ซึ่งเป็นหนึ่งในภาพสะท้อนของการขยายตัวของจีนสู่อาเซียน หลังจากวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจของสหรัฐอเมริกา ความต้องการแบบเดิมที่จะให้เศรษฐกิจสหรัฐอเมริกานเป็น “หัวรถจักร” ขับเคลื่อนเศรษฐกิจโลกจะเป็นสิ่งที่เป็นไปได้ยาก แต่สิ่งที่ทุกฝ่ายยอมรับความจริงที่ว่า สหรัฐอเมริกาอ่อนแอลงอย่างมาก และขณะเดียวกันจีนก็เติบโตใหญ่เข้มแข็งมากขึ้นในทางเศรษฐกิจ ปรากฏการณ์เช่นนี้ทำให้เกิดคำถามว่า “หัวรถจักรจีน” จะขับเคลื่อนเศรษฐกิจโลกแทน “หัวรถจักรสหรัฐอเมริกา” ได้หรือไม่ สิ่งที่เห็นได้ก็คือ “หัวรถจักรจีน” กำลังขับเคลื่อนเศรษฐกิจอาเซียน จีนได้ให้ความช่วยเหลือกับมิตรประเทศมากขึ้น และความช่วยเหลือของจีนกำลังแซงหน้าสหรัฐอเมริกา เช่น ก่อนที่ประธานาธิบดีโอบามาของสหรัฐอเมริกาจะเดินทางเยือนอินโดนีเซียใน ค.ศ. 2010 รัฐบาลจีนได้ประกาศให้ความช่วยเหลือแก่รัฐบาลอินโดนีเซียในการปรับปรุงและพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน มีมูลค่าสูงถึง 6.6 พันล้านเหรียญสหรัฐอเมริกา และใน ค.ศ. 2011 เมื่อนายกรัฐมนตรีจีนเดินทางเยือนอินโดนีเซีย เขาได้ตกลงอนุมัติเงินกู้มูลค่า 4 พันล้านเหรียญสหรัฐอเมริกา และมูลค่าการค้าระหว่างอินโดนีเซียกับจีนที่มีจำนวน 23.5 พันล้านเหรียญสหรัฐอเมริกา ในขณะที่การค้าระหว่างอินโดนีเซียกับสหรัฐอเมริกา มีมูลค่าลดลงเหลือเพียง 18.8 พันล้านเหรียญสหรัฐอเมริกา (ตัวเลขการค้า เมื่อ ค.ศ. 2009)

4. จีนกับการเปลี่ยนแปลงภูมิรัฐศาสตร์ในอาเซียน

การเปลี่ยนแปลงของจีนในศตวรรษที่ 21 ที่สำคัญก็คือ การดำเนินนโยบาย การทูตรถไฟความเร็วสูง (High Speed Train Diplomacy) การเชื่อมโยง การคมนาคมในภูมิภาคอาเซียน จีนพร้อมที่จะลงทุนด้านรถไฟในเวียดนาม สปป.ลาว กัมพูชา เมียนมา และไทย ซึ่งถือเป็นการวางยุทธศาสตร์การพัฒนา การคมนาคมทางรถไฟที่ติดต่อได้ทั่วถึงของภูมิภาคอาเซียน และจีนสามารถ ระบายสินค้าราคาถูกไปสู่ประชาคมอาเซียน ดังนั้นการเปิดประตูประชาคม อาเซียนจึงเท่ากับเป็นการสร้างประชาคมจีนเพิ่มเติมให้กับภูมิภาคขณะเดียวกัน ประเทศในภูมิภาคยังมีความเหลื่อมล้ำของระดับการพัฒนาเศรษฐกิจ ซึ่งประเทศสมาชิกเก่า (ไทย มาเลเซีย สิงคโปร์ อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ และบรูไน) มีระดับการพัฒนาสูงกว่าสมาชิกใหม่ เช่น สปป.ลาว เวียดนาม เมียนมา กัมพูชา เป็นต้น

ไทย: ไทยถือเป็นชาติพันธมิตรดั้งเดิมของสหรัฐอเมริกาแต่หลังสถานการณ์ สงครามกลางเมืองในกัมพูชา เมื่อ ค.ศ. 1975 เป็นต้นมา ได้ผลักดันให้ไทย มีความร่วมมือด้านความมั่นคงกับจีนมากขึ้น จนไทยยอมรับว่าจะต้องเล่นไพ่จีน (China card) เพราะอิทธิพลของสหรัฐอเมริกาในภูมิภาคได้ลดลงเป็นอย่างมาก จนอาจกล่าวได้ว่า จีนเป็นปัจจัยสำคัญในการดำเนินนโยบายต่างประเทศและ ความมั่นคงของไทย และบริบทของการคมนาคมทำให้เกิดแนวคิดของการเชื่อมต่อ ด้วยรถไฟความเร็วสูงเข้ากับภูมิภาคอาเซียน ที่จะผ่านเข้าไปในสปป.ลาว ไทย กัมพูชา มาเลเซีย และสิงคโปร์ และระบบถนนบนเส้นทางระเบียงเศรษฐกิจ เหนือใต้ (North-South Economic Corridor: NSEC) ซึ่งเป็นเส้นทาง การเชื่อมจีนตอนใต้ (มณฑลยูนนาน) สปป.ลาว ไทย เมียนมา ลู มาเลเซีย และสิงคโปร์ เส้นทางนี้จะกลายเป็น “เส้นทางยุทธศาสตร์” ที่มีนัยอย่างสำคัญ ของการเชื่อมต่อมณฑลทางตะวันตกของจีนเข้ากับตัวภาคพื้นทวีปของเอเชีย ตะวันออกเฉียงใต้ ซึ่งการเชื่อมต่อด้วยระบบรางหรือระบบถนนจะเป็นการเปิด ประตูด้านใต้ของจีนออกสู่โลกภายนอก โดยไม่จำเป็นต้องพึ่งพาเส้นทางเดินเรือ

แบบในอดีต หรือไม่จำเป็นต้องพึ่งพาเมืองท่าชายฝั่งทะเลในแบบเดิม ซึ่งจะทำให้เกิดความเปลี่ยนแปลงในทางภูมิรัฐศาสตร์อย่างมากกับประเทศในภูมิภาคแถบนี้

เมียนมา: การเปิดประตูด้านใต้ของจีน ซึ่งเป็นที่ทราบกันว่า เมียนมาถูกปิดล้อมทางเศรษฐกิจจากกลุ่มประเทศตะวันตก เมียนมาจึงจำเป็นต้องพึ่งพาจีนอย่างมาก และยังขาดตะวันตกปิดล้อมมากเท่าใด เมียนมาก็ยังต้องพึ่งจีนมากขึ้นเท่านั้น และการพึ่งพาทั้งทางเศรษฐกิจและความมั่นคงควบคู่กันไป พบว่าจีนเป็นผู้ค้าและผู้ลงทุนรายใหญ่ในเมียนมา และการเป็นผู้ให้ความช่วยเหลือทางทหารแก่เมียนมา ความสัมพันธ์เช่นนี้เปิดโอกาสให้จีนเข้าถึงแหล่งพลังงานในเมียนมา ซึ่งถือได้ว่าเป็นการสร้างความมั่นคงด้านพลังงานให้แก่จีนด้วย โดยจะมีการสร้างท่อส่งก๊าซธรรมชาติจากเมียนมาไปสู่มณฑลยูนนาน พร้อมกับการวางท่อส่งน้ำมันที่จีนต้องนำเข้าจากตะวันออกกลาง โดยนำมาขึ้นฝั่งที่เมียนมาและส่งต่อไปยังจีน อันจะทำให้จีนหลีกเลี่ยงการขนส่งผ่านช่องแคบมะละกา นอกจากนี้ที่ตั้งทางภูมิรัฐศาสตร์ได้เปิดโอกาสให้จีนสามารถใช้เมียนมาเป็น “ประตู” เปิดพื้นที่ของมณฑลตะวันตกของจีนออกสู่โลกภายนอก เพราะด้วยเงื่อนไขทางภูมิศาสตร์ที่มีลักษณะเป็นพื้นที่ปิด (Landlock) ความสัมพันธ์กับจีนจึงมีนัยสำคัญ เพราะไม่เพียงทำให้เมียนมาไม่โดดเดี่ยวทั้งในทางการเมืองและความมั่นคง หากแต่ยังเป็นปัจจัยต่อการลดแรงกดดันของการปิดล้อมทางเศรษฐกิจของชาติตะวันตกที่กระทำต่อเมียนมา แต่ขณะเดียวกันสหรัฐอเมริกาพยายามจะแทรกตัวเข้าไปมีบทบาทต่อเมียนมา การเดินทางเยือนเมียนมาของประธานาธิบดีโอบามา ซึ่งเป็นครั้งแรกที่มีการเยือน เมื่อ ค.ศ. 2012 จึงเป็นเสมือนการเปิดประตูเมียนมาให้อิทธิพลของสหรัฐอเมริกาและชาติตะวันตกสามารถเข้ามาถ่วงดุลกับจีน นโยบายเช่นนี้อาจจะทำให้เมียนมากลับกลายเป็นพื้นที่การแข่งขันอิทธิพลของประเทศสองมหาอำนาจโลกในอนาคต

สปป.ลาว: การขยายตัวของจีนในลาว มีภาพสะท้อนเช่นเดียวกัน การเชื่อมต่อพื้นที่ทางภูมิศาสตร์จีนและสปป.ลาวเข้าด้วยกัน การผลักดันนโยบายรถไฟ

ความเร็วสูงเป็นตัวอย่างที่แสดงให้เห็นถึงการรุกเข้ามาของจีนสู่สปป.ลาว พร้อมกับการเคลื่อนตัวของชาวจีนเข้ามาประกอบอาชีพในสปป.ลาว และการลงทุนของจีนทั้งในเรื่องการสร้างถนน การสร้างเขื่อน การลงทุนสัมปทานพื้นที่ การเกษตร (ยางพาราและกล้วย ผลไม้เมืองร้อน) รวมทั้งการลงทุนสัมปทานเหมืองแร่ จนอาจกล่าวได้ว่า จีนขยายบทบาทและมีอิทธิพลต่อเศรษฐกิจในสปป.ลาวค่อนข้างมาก เพราะเป็นอีกภาพหนึ่งของการบ่งบอกถึงการเปิดประตูด้านใต้ของจีนสู่สปป.ลาว และกลุ่มประเทศในอนุภูมิภาคกลุ่มแม่น้ำโขง

กัมพูชา: อิทธิพลของจีนในกัมพูชาแทบจะเป็นสิ่งที่ไม่ต้องกล่าวถึง แม้รัฐบาลของนายกฯ ฮุน เซน จะเคยมีความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดกับเวียดนามมาก่อน แต่ปัจจุบันต้องถือว่ารัฐบาลกัมพูชามีความสัมพันธ์ที่เปลี่ยนไปอยู่กับจีนมากขึ้น จีนเป็นผู้ลงทุนอันดับหนึ่งในกัมพูชา และกัมพูชายังเปิดรับความช่วยเหลือจากจีนในรูปแบบต่างๆ รวมถึงความช่วยเหลือทางทหาร การค้า และการลงทุน การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน (ถนน เขื่อน โรงงานไฟฟ้า) ทำให้ปฏิเสธไม่ได้ว่ากัมพูชาเป็นอีกประเทศหนึ่งที่มีความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดกับจีน จนต้องถือว่าเป็นอีกจุดหนึ่งของการขยายตัวลงใต้ของจีน

มาเลเซีย: มาเลเซียยังยอมรับว่าในยุคปัจจุบันไม่อาจปฏิเสธถึงบทบาทของจีนที่ขยายตัวในอาเซียน แม้มาเลเซียจะมีความขัดแย้งกับจีนในการอ้างกรรมสิทธิ์เหนือหมู่เกาะสแปรตลีย์ หรือปัญหาชาวจีนไต้หวันทะเลในมาเลเซีย แต่มาเลเซียยอมรับว่าปัญหานี้จะต้องแก้ไขด้วยมาตรการสันติวิธี เพราะไม่ต้องการให้ความขัดแย้งระหว่างมาเลเซียกับจีนขยายตัว และอย่างน้อยมีท่าทีที่ชัดเจนถึงการต้องการรักษาระดับความสัมพันธ์ไม่ให้ตกต่ำลงในเวทีความสัมพันธ์ระหว่างจีนกับอาเซียน

เวียดนาม: ปัญหาระหว่างจีนกับเวียดนามและฟิลิปปินส์ที่ดูจะเป็นประเด็นสำคัญของความสัมพันธ์ระหว่างจีนกับอาเซียน อันเป็นผลจากการอ้างกรรมสิทธิ์เหนือหมู่เกาะสแปรตลีย์ จนกลายเป็นข้อพิพาทในความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ และเป็นปัจจัยในการสร้างทัศนคติการต่อต้านจีนของทั้งสองประเทศ

แต่ทั้งสองฝ่ายก็ดูจะตระหนักดีว่าข้อพิพาทดังกล่าวไม่ควรจะขยายตัวจนกลายเป็นสงครามทางทะเลในอนาคต ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าการขยายตัวของจีนสู่อาเซียน ด้วยการเปิดประตูออกสู่โลกภายนอกคือ การรุกทางยุทธศาสตร์ครั้งใหญ่ของจีน ซึ่งมาพร้อมกับยุทธศาสตร์เส้นทางสายไหมของจีนในศตวรรษที่ 21 “One Belt and One Road”

สิงคโปร์: จีนไม่ค่อยพอใจกับสิงคโปร์หลายต่อหลายครั้ง เพราะสิงคโปร์ชอบทำตัวเป็นผู้รักษามลประโยชน์ของสหรัฐอเมริกา ขณะเดียวกันจีนไม่มีความไว้วางใจเวียดนามเช่นเดียวกัน ทั้งจากเหตุผลเชิงประวัติศาสตร์ หรือการแก้อิทธิพลของเวียดนามทางด้านเศรษฐกิจ การเมือง และการทหาร ไปยังประเทศเพื่อนบ้านอย่างกัมพูชาและสปป.ลาว ตลอดจนเวียดนามเป็นผู้ซื้ออาวุธรายใหญ่ที่สุดของรัสเซีย ซึ่งรัสเซียก็เล่นไพ่หลายหน้ากับจีน ทางหนึ่งก็เป็นพันธมิตรกับจีน โดยเฉพาะอย่างยิ่งผ่านองค์กรความร่วมมือเซี่ยงไฮ้ (SCO) ทางหนึ่งก็เป็นพันธมิตรกับสหรัฐอเมริกา และทางหนึ่งก็ใช้เวียดนามเพื่อถ่วงดุลอำนาจกับจีน เพื่อคานอำนาจกับจีน

ทั้งนี้ จีนกับประเทศในภูมิภาคอาเซียน มีผลประโยชน์จากมูลเหตุจูงใจที่แตกต่างกันกับประเทศมหาอำนาจโลก (รัสเซีย และสหรัฐอเมริกา) ที่เข้ามามีบทบาทในภูมิภาค ขณะเดียวกันญี่ปุ่นเองก็พยายามสร้างกรอบความร่วมมือของประเทศในภูมิภาคกลุ่มแม่น้ำโขง (GMS) เช่น ไทย เมียนมา สปป.ลาว เวียดนาม และกัมพูชา แต่ในความเป็นจริงพันธมิตรที่ใกล้ชิดที่สุดของจีนในอาเซียนคือไทย เพราะไทยกับจีนไม่มีปัญหาในเรื่องพรมแดน แต่ขณะเดียวกันจีนมีปัญหาเรื่องการครอบครองหมู่เกาะหมู่เกาะพาราเซล สแปรตลีย์ (Paracel และ Spratly) ในทะเลจีนใต้ กับไต้หวันและเวียดนาม และบางส่วนของหมู่เกาะสแปรตลีย์ นอกจาก 3 ประเทศแล้ว ยังมีบรูไน ฟิลิปปินส์ และมาเลเซีย เป็นคู่กรณีอีกด้วย

5. ทิศทางภูมิรัฐศาสตร์จีน-อาเซียน

การเปลี่ยนแปลงทางภูมิรัฐศาสตร์ในศตวรรษที่ 21 การเกิดขึ้นของโลกสองขั้วใหม่ (The New Bi-Polar World) ทางภูมิรัฐศาสตร์ที่กำลังปรับเปลี่ยนตัวเองจากศตวรรษแห่งอเมริกา (American Century) สู่ ศตวรรษแห่งเอเชีย (Asian Century) จากกระแสโลกาภิวัตน์ที่ทำให้โลกเกิดการเปลี่ยนแปลงจากโลกสองขั้ว (Bipolar World) ซึ่งแต่เดิมเป็นการเผชิญหน้าระหว่างสองกลุ่มประเทศที่มีอุดมการณ์ต่างกัน คือ ระหว่างทุนนิยมที่นำโดยสหรัฐอเมริกา กับสังคมนิยมที่นำโดยสหภาพโซเวียต แต่โลกกำลังผันตัวเองไปสู่โลกหลายขั้ว (Multi-polar World) ที่บทบาททางการเมือง ความมั่นคง และเศรษฐกิจ และจะไม่ตกอยู่ภายใต้อิทธิพลของประเทศใดประเทศหนึ่งเพียงประเทศเดียว แต่เป็นการร่วมกันกำหนดทิศทางจากหลากหลายประเทศ

ทั้งนี้ การเมืองโลกยังจะเป็นโลกสองขั้ว (Bi-Polar World) แต่จะเป็นโลกสองขั้วใหม่ (New Bi-Polar World) ระหว่างสหรัฐอเมริกา กับจีน ซึ่งมีความสัมพันธ์ที่ซับซ้อนในหลายมิติ มีการต่อสู้ภายใต้ระบอบทุนนิยมโลก (Global Capitalism) การแข่งขันด้วยโมเดลที่แตกต่างกัน ระหว่างตัวแบบทุนนิยมการตลาด (Market Capitalism Model) ตามแบบฉบับของสหรัฐอเมริกา กับตัวแบบทุนนิยมโดยรัฐ (State Capitalism Model) ตามแบบฉบับของจีน (Evelyn Goh, 2005) และในช่วงต้นศตวรรษที่ 21 สถานภาพทางเศรษฐกิจของสหรัฐอเมริกา (รวมถึงยุโรปตะวันตก และ ญี่ปุ่น) กำลังตกอยู่ในสถานะที่อ่อนแอ ส่วนจีนกลับอยู่ในสถานะที่เข้มแข็ง ซึ่งกล่าวได้ว่า จีนกำลังเป็นประเทศแรกในโลกที่สามที่ยังสามารถรักษาสมดุลเพื่อการพัฒนาประเทศไปสู่การเจริญเติบโตอย่างมีศักยภาพ ซึ่งจีนได้วางเป้าหมายที่จะทำให้เป็นประเทศพัฒนาปานกลาง (Moderately Developed Country) ภายใน ค.ศ. 2050 จีนยังยึดเป้าหมายของการพัฒนาประเทศอย่างต่อเนื่อง สิ่งที่ปรับเปลี่ยนคือการดำเนินยุทธศาสตร์ที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางภูมิรัฐศาสตร์ ซึ่งจีนยังขยายขอบเขตไปสู่ผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ การเมือง และความมั่นคง

อีกด้วย

การเปลี่ยนแปลงทางภูมิรัฐศาสตร์จีนกับอาเซียน ซึ่งมีเหตุผลมาจากการก้าวขึ้นมาของจีนที่ขยายอิทธิพลมาสู่ภูมิภาค ซึ่งอาเซียนจะต้องเผชิญกับการอยู่ร่วมกันภายใต้ระบบหลายขั้วอำนาจ และจีนเองก็ยังเป็นประเทศมหาอำนาจที่ยังเปราะบาง ที่ต้องเผชิญกับความกดดันทางอุดมการณ์ เนื่องจากห้อมล้อมไปด้วยประเทศที่ปกครองด้วยระบบประชาธิปไตย แต่อย่างไรก็ตามเนื่องจากโลกในปัจจุบันเป็นโลกที่มีหลายขั้วอำนาจ ซึ่งอาเซียนได้มีการยึดถือหลักการที่สำคัญคือ “หลักอริปไตยและการไม่เข้าไปแทรกแซงกิจการภายในของกันและกัน” ดังนั้น จึงเป็นไปได้ยากที่แต่ละประเทศในอาเซียนจะยอมให้จีนเข้าไปควบคุมหรืออาเซียนจะถูกใช้เป็นเครื่องมือต่อต้านจีนโดยสหรัฐอเมริกา เนื่องจากทั้งสองฝ่ายต่างมีผลประโยชน์ร่วมกันในภูมิภาค หากพิจารณาการเปลี่ยนแปลงการพึ่งพากันทางเศรษฐกิจมาจนถึงการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจของอาเซียนเพื่อนำไปสู่การรักษาสมดุลอำนาจ (Balance of Power) การรักษาความสัมพันธ์กับระบบหลายขั้วอำนาจ (Hung Ming-Te and Tony Tai-Ting Liu, 2011, pp.96-119)

ทั้งนี้ จุดเปลี่ยนของอาเซียน เมื่อ ค.ศ. 2015 ซึ่งจะต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็ว เนื่องจากปัจจัยการกลับเข้ามาในภูมิภาคของสหรัฐอเมริกาที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของแนวคิด “ความสงสัย” เกี่ยวกับภูมิภาคอาเซียน โดยสหรัฐอเมริกาไม่ต้องการที่จะทำตัวเป็นผู้รักษาเสถียรภาพแต่กลับมาในฐานะของผู้ที่ต้องการทวงคืนอำนาจ แต่บทบาทของจีนในภูมิภาคไม่ใช่ประเทศมหาอำนาจที่ต้องการคงไว้ซึ่งสถานภาพดั้งเดิม แต่เป็นประเทศมหาอำนาจที่ต้องการเปลี่ยนแปลงสถานภาพของตน จากที่ 2 มาเป็นที่ 1 อาเซียนสามารถเตรียมตัวเพื่อรับมือกับความเปลี่ยนแปลงการเป็นประชาคมอาเซียน และต้องแสดงบทบาทเป็นตัวกลางในการรักษาดุลแห่งอำนาจกับประเทศมหาอำนาจจีนและสหรัฐอเมริกา

อาเซียนกำลังดึงเอาประเทศมหาอำนาจจีนและสหรัฐอเมริกาเข้ามาใน

ภูมิภาค ที่เปรียบเสมือนกำลังเล่นกับไฟสองหน้าหรือในอีกนัยหนึ่งคือ ยุทธศาสตร์ที่จะใช้รับมือกับบริบทการเปลี่ยนแปลงทางยุทธศาสตร์ การเปลี่ยนจาก “สหรัฐอเมริกาเป็นศูนย์กลาง” มาสู่ “จีนเป็นศูนย์กลาง” อาเซียนจะยังคงมองหาแนวทางที่จะรับมือกับจีนและสหรัฐอเมริกา อย่างไรก็ตามทั้งจีนและสหรัฐอเมริกาได้เข้ามาอยู่ในสนามทาง “ภูมิรัฐศาสตร์” เดียวกัน อิทธิพลของสหรัฐอเมริกา ยังคงผันผวน เนื่องจากจีนเริ่มมีสายสัมพันธ์ที่ดีกับประเทศในภูมิภาคอาเซียนจากการที่มหาอำนาจทั้งสองต่างเชื่อมโยงกับภูมิภาคเพื่อให้บรรลุซึ่งเป้าหมายผลประโยชน์แห่งชาติ (National Interests) ของตน สหรัฐอเมริกาพยายามที่จะให้พวกตนอำนาจของตน หรือความพยายามของจีนที่จะเปลี่ยนแปลงเป็นอำนาจใหม่ในภูมิภาคอาเซียน

6. บทส่งท้าย

การเปลี่ยนแปลงความสัมพันธ์ทางภูมิรัฐศาสตร์ระหว่างจีนกับอาเซียนในศตวรรษที่ 21 ที่ถือเป็นการรักษาความมั่นคงและการเมืองในภูมิภาคอาเซียน ซึ่งเป็นสิ่งที่ยากยิ่งที่อาเซียนต้องรักษาและพัฒนาองค์กรของอาเซียนให้เป็นพลังขับเคลื่อนที่จะสามารถคานกับประเทศมหาอำนาจนอกภูมิภาค ซึ่งเป็นเรื่องยากที่จะบรรลุผลจากความแตกต่างของความรู้สึกร่วมกันในระดับรัฐและประชาชนกับคำนิยาม “ประชาคมอาเซียน” ที่ยังไม่ชัดเจน และมีลักษณะมุ่งเน้นอำนาจอธิปไตยของรัฐมากกว่าช่องว่างทางการเมืองและเศรษฐกิจยังคงกว้างและหลากหลาย ซึ่งบางประเทศใช้ระบบเผด็จการทหาร ประชาธิปไตย และสังคมนิยมคอมมิวนิสต์ ดังนั้น จึงเป็นการยากที่ประเทศต่างๆ จะสามารถทำงานร่วมกันได้อย่างแนบแน่น แต่ในแง่บทบาททางยุทธศาสตร์ของจีนและสหรัฐอเมริกา ประเทศในภูมิภาคอาเซียนมีความเห็นพ้องที่จะสนับสนุนการเข้ามามีส่วนร่วมของสหรัฐอเมริกา แต่ขณะเดียวกันก็ให้ความสำคัญกับจีน อย่างไรก็ตามหากทั้งสองมหาอำนาจยังเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องจะก่อให้เกิดผลกระทบกับภูมิรัฐศาสตร์อาเซียน ดังนั้น จีนจึงขยายอิทธิพลทางอำนาจ “Soft Power” เช่น

เศรษฐกิจ สังคม ภาษาและวัฒนธรรม ส่วนบทบาทของสหรัฐอเมริกา
มีส่วนกระทบกับความมั่นคงในระดับภูมิภาค รวมถึงผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ
แต่ผลกระทบดังกล่าวย่อมขึ้นอยู่กับการเมืองภายในของสหรัฐอเมริกาเช่นกัน
ในท้ายที่สุด อาเซียนจะจัดการอย่างไรกับสองประเทศมหาอำนาจ และหาก
ประเทศอาเซียนไม่สามารถรับมือกับความท้าทายในฐานะ “ประชาคมอาเซียน”
อาเซียนเองก็ไม่อาจแสดงบทบาทสำคัญทางภูมิรัฐศาสตร์ได้ในอนาคต

เอกสารอ้างอิง

- Baviera, A. S. P. (1999). *China's relations with Southeast Asia: Political security and economic interests* (PASCN Discussion Paper No. 99-17, pp.1-37.) Retrieved December 10, 2015 from <http://csspoint.yolasite.com/resources/China%20Interest%20in%20South%20Asia.pdf>
- Banlaoi, R. C. (2003). *Southeast Asian perspectives on the rise of China: Regional security after 9/11* (Parameters, Summer, pp. 98-107.) Retrieved December 10, 2015 from <http://www.comw.org/rma/fulltext/0306banlaoi.pdf>
- Emmers, R. (2005). *Security relations and institutionalism in Southeast Asia* (BASC Working Paper Series 2006-07, November 9, pp. 4-5). Retrieved December 10, 2015 from https://basc.berkeley.edu/pdf/Emmers_SecurityInstitutionalismSEA.pdf
- Evans, M. (2011). Power and paradox: Asian geopolitics and Sino-American relations in the 21st century, *Asian Geopolitics*, 55 (1), 85-113.
- Goh, E. (2005). *Meeting the China challenge: The U.S. in Southeast Asian regional security strategies*. Policy Studies 16 Meeting, the East-West Center Washington.
- Garrison, J. A. (2005). China's prudent cultivation of "Soft Power" and Implications for U.S. policy in East Asia, *Asian Affairs: An American Review*, 32 (1), 25-30.
- Hall, I., & Smith, F. (2013). The struggle for soft power in Asia: Public diplomacy and regional competition, *Asian Security*, 9 (1), 1-18.

- Kurlantzick, J. (2007). *China's "charm offensive"*. New Haven: Yale University Press.
- Lee, J. (2012). China's Geostrategic Search for Oil, *The Washington Quarterly*, 35 (3), 75-92.
- Lum, T., Morrison, W. M., & Vaughn, B. (2008). *China's "Soft Power" in Southeast Asia* (CRS Report for Congress, January 4, pp. 1-24). Retrieved December 10, 2015 from <http://china.usc.edu/sites/default/files/legacy/AppImages/crs-china-soft-power-se-asia-080104.pdf>
- Ming-Te, H., & Tai-Ting Liu, T. (2011). Sino-U.S. strategic competition in Southeast Asia: China's rise and U.S. foreign policy transformation since 9/11, *Political Perspectives*, 5 (3), 96-119.
- Nye, J. S. (2005, December 29). The rise of China's soft power. *Wall Street Journal*, Retrieved December 10, 2015 from <https://www.hks.harvard.edu/news-events/news/news-archive/the-rise-of-china%22s-soft-power>
- Suvakunta, P. (2007). China's Go-Out Strategy: Chinese Foreign Direct Investment in Thailand, *Thammasat Review*, 12 (130), 116-146.